

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL P. Z. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2017 m. birželio 21 d. Nr. 242-253

Vilnius

Lietuvos bankas gavo P. Z. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašė išnagrinėti tarp jo ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą dėl įvykio pripažinimo draudžiamuoju.

N u s t a t y t a:

2016 m. lapkričio 9 d. pareiškėjas ir AB DNB bankas (toliau – bankas) sudarė Kreditavimo sutartį Nr. *duomenys neskelbtini* (toliau – kredito sutartis), kuria bankas pareiškėjui suteikė 87 250 Eur kreditą namui su žemės sklypu pirkti (62 250 Eur) ir namui įrengti (25 000 Eur).

2016 m. lapkričio 9 d. pareiškėjas su draudiku, kuriam atstovavo bankas, veikdamas kaip priklausomas draudimo tarpininkas, sudarė Būsto draudimo sutartį *duomenys neskelbtini* (toliau – draudimo sutartis), kuria pareiškėjo namas buvo apdraustas bendrosios civilinės atsakomybės draudimu, taip pat draudimu nuo gaisro, gamtinių jėgų bei kitų rizikų, įskaitant ir vagystę. Draudimo sutartyje buvo nurodyta, kad draudžiamas būstas yra nuolat gyvenamas, o draudimo sutarties galiojimo laikotarpis – nuo 2016 m. lapkričio 9 d. iki 2017 m. lapkričio 8 d.

2017 m. sausio 6 d. pareiškėjo namas buvo apvogtas. Administruodamas žalos bylą draudikas nustatė, kad pareiškėjo namas yra nebaigtas statyti, todėl, remdamasis Taisyklių A.IV 1.5 papunkčio nuostata, kad draudimo išmoka nemokama, jeigu vagystė ir piktavališkas pastato sugadinimas yra įvykdomas pastatams, kurie nebaigti statyti, 2017 m. vasario 8 d. priėmė sprendimą atsisakyti mokėti draudimo išmoką.

2017 m. vasario 10 d. pareiškėjas kreipėsi į banką, prašydamas paaiškinti, kodėl draudikas atsisakė mokėti draudimo išmoką.

2017 m. kovo 6 d. bankas pareiškėjui pateikė atsakymą, kad „bankas yra AB „Lietuvos draudimo“ priklausomas tarpininkas, ir sudaro draudimo sutartis vadovaudamasis AB „Lietuvos draudimas“ nurodymais. Bankas nėra įgaliotas administruoti draudžiamuosius įvykius, priimti sprendimus dėl draudimo išmokos ar teikti nuomonę dėl draudimo bendrovės sprendimų dėl draudimo išmokos. Visais šiais klausimais turėtumėte kreiptis tiesiogiai į draudimo bendrovę.“

2017 m. balandžio 11 d. pareiškėjas kreipėsi į Lietuvos banką dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo. Savo kreipimesi pareiškėjas paaiškino, kad prieš sudarant kredito sutartį ir draudimo sutartį bankas žinojo, kad draudžiamas namas yra neįrengtas, nes bankui buvo pateiktas Registrų centro išrašas, kuriame deklaruotas tik 85 proc. draudžiamo namo statybos baigtumas. Be to, bankas pareiškėjui suteikė kreditą ne tik namui pirkti, bet ir jam įrengti. Pareiškėjas paaiškino, kad banko darbuotoja kredito sutarties pasirašymo dieną pateikė pasiūlymą apdrausti turtą draudiko bendrovėje ir pateikė pareiškėjui pasirašyti draudimo liudijimą, kuriame nurodoma, kad draudžiamas gyvenamasis namas, nors turėjo pareiškėjo pateiktą informaciją, kad namas nėra įrengtas ir yra negyvenamas. Pareiškėjas paaiškino, kad jis, priešingai nei bankas, nėra profesionalas, todėl iš banko pateikto pasirašyti draudimo liudijimo neturėjo jokios galimybės įvertinti, kad jis surašytas klaidingai. Pareiškėjo nuomone, jam tenka pareiga prieš pasirašant

sutartį pateikti išsamią ir teisingą informaciją, o paslaugos teikėjas privalo ją įvertinti ir pateikti sąžiningą, teisingą ir kliento lūkesčius atitinkančią sutartį. Pareiškėjas prašė įpareigoti banką arba draudiką atlyginti dėl vagystės patirtą 4 552,88 Eur žalą.

Bankas Lietuvos bankui pateiktame atsiliepime paaiškino, kad būsto draudimo paslaugą platina veikdamas kaip priklausomas draudiko tarpininkas pagal banko ir draudiko bendradarbiavimo sutartį. Banko darbuotoja siūlydama pareiškėjui sudaryti draudimo sutartį žodžiu paaiškino, kad kol būstas nebus baigtas statyti ir (arba) įrengtas, draudimo apsauga, nesvarbu, kokį būsto draudimo variantą bus pasirinkęs draudėjas, galios ne nuo visų draudimo rizikų, o tik nuo ugnies ir gamtinių jėgų rizikos. Ši informacija pareiškėjui yra atskleista draudimo liudijime. Bankas nurodė, kad pareiškėjas pasirašydamas draudimo liudijimą patvirtino, kad susipažino su draudimo sąlygomis ir su jomis sutiko. Bankas taip pat nurodė, kad pareiga mokėti draudimo išmoką kyla ne bankui, o draudikui, todėl prašė atmesti pareiškėjo reikalavimą kaip nepagrįstą.

Draudikas pateiktame atsiliepime Lietuvos bankui paaiškino, kad administruodamas žalos bylą nustatė, kad apdraustas namas yra negyvenamas, o vadovaujantis Taisyklių A.IV dalies 1.5 papunkčiu, draudimo išmoka nemokama, jeigu vagystė ir piktavališkas pastato sugadinimas yra įvykdomas pastatams, kurie nebaigti statyti. Taisyklių IV dalies 3 papunktyje nustatyta, kad jeigu draudžiamas pastatas yra nebaigtas statyti, jam draudimo apsauga galioja tik nuo ugnies ir gamtos rizikų. Draudikas pabrėžė, kad, baigus statyti namą ir jam tapus faktiškai gyvenamam, draudimo apsauga pagal draudimo liudijimą įsigaliojė pagal visas jame nurodytas rizikas. Draudikas atkreipė dėmesį, kad pareiškėjas sumokėdamas draudimo įmoką patvirtino, kad žinojo, jog nebaigtas statyti namas yra draudžiamas tik nuo ugnies ir gamtinių jėgų, todėl draudikui nekyla pareiga atlyginti žalą, patirtą dėl trečiųjų asmenų neteisėtų veiksmų.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 (2016 m. sausio 28 d. redakcija) patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių (toliau – Taisyklės) 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių nurodytas aplinkybes, darytina išvada, kad šalių ginčas kyla dėl būsto draudimo sutarties sudarymo aplinkybių, draudimo sutartimi suteiktos draudimo apsaugos apimties ir draudiko įsipareigojimo mokėti draudimo išmoką, įvykus draudžiamajam įvykiui.

Iš ginčo šalių Lietuvos bankui pateiktos medžiagos matyti, kad pareiškėjas draudimo sutartį su draudiku sudarė per banką, kuris veikė kaip priklausomas draudimo tarpininkas. Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 183 straipsnyje nustatyta prievolė priklausomiems draudimo tarpininkams apdrausti profesinę civilinę atsakomybę, galinčią atsirasti netinkamai vykdant draudimo tarpininkavimą. Priklausomas draudimo tarpininkas turi teisę neapdrausti profesinės civilinės atsakomybės, jeigu draudimo įmonė sudarė priklausomo draudimo tarpininko profesinės civilinės atsakomybės draudimo sutartį arba draudimo įmonė ar trečiosios valstybės draudimo įmonės filialas, sudarydami sutartį su priklausomu draudimo tarpininku, prisiėmė prievolę visiškai atlyginti žalą, atsiradusią dėl priklausomo draudimo tarpininko profesinių pareigų nevykdymo ar netinkamo vykdymo. Bankas Lietuvos bankui pateikė paaiškinimą, kad, pagal tarp draudiko ir banko sudarytą draudimo tarpininkavimo sutartį, draudikas yra prisiėmęs prievolę atlyginti žalą, atsiradusią dėl priklausomo draudimo tarpininko profesinių pareigų nevykdymo ar netinkamo vykdymo.

Draudimo įstatymo 184 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad priklausomas draudimo tarpininkas iki draudimo sutarties sudarymo privalo teikti draudėjams, apdraustiesiems, naudos gavėjams įstatyme nustatytą tą pačią informaciją, kurią turi pareigą teikti ir draudikas. Draudimo įstatymo 184 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad draudimo įmoka, sumokėta priklausomam draudimo tarpininkui, laikoma sumokėta draudimo įmonei.

Vertinant ginčo šalių paaiškinimus apie draudimo sutarties sudarymo aplinkybes, pažymėtina, kad Civilinio kodekso 6.993 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad, prieš sudarydamas draudimo sutartį, draudėjas privalo atskleisti draudikui visą žinomą informaciją apie aplinkybes, reikšmingas vertinant draudimo riziką. Pareiškėjas nurodė, kad draudimo sutartį sudarė tą pačią dieną kaip ir kredito sutartį, todėl prieš sudarant draudimo sutartį banko darbuotoja, veikdama kaip priklausoma draudimo tarpininkė, turėjo visą informaciją, kad draudžiamas namas yra negyvenamas: Registrų centro išrašą, liudijantį, kad pastato statybos baigtumo dydis – 85 proc., turto vertinimo ataskaitą, kurioje matyti, kad pastatas yra negyvenamas. Be to, pareiškėjui buvo suteiktas kreditas ne tik namui pirkti, bet ir jam įrengti, tai įrodo, kad banko darbuotoja žinojo, kad draudžiamas namas yra negyvenamas. Draudikas pateiktame atsiliepime nurodė, kad draudimo sutartį pareiškėjas sudarė per tarpininką, siekdamas gauti kreditą būstui įsigyti, ir teigė, kad pareiškėjo sumokėta draudimo įmoką įrodo faktą, kad pareiškėjas žinojo, jog nebaigtas statyti namas yra draudžiamas tik nuo ugnies ir gamtinių jėgų. Draudikas taip pat nurodė, kad apdrausto pastato požymiai atitinka Taisyklėse įtvirtintas nebaigto statyti pastato sąlygas. Bankas paaiškino, kad pareiga išmokėti draudimo išmoką tenka ne bankui, o draudikui. Taip pat nurodė, kad pareiškėjas žodžiu buvo informuotas, kad kol būstas nebus baigtas statyti, draudimo apsauga jam bus taikoma ne nuo visų rizikų.

Atsižvelgiant į ginčo šalių paaiškinimus, pažymėtina, kad nors draudikas ir teigia, kad pareiškėjas sumokėdamas draudimo įmoką patvirtino, kad žinojo, jog draudžiamam nebaigtam statyti pastatui draudimo apsauga nuo vagystė rizikos negalioja, tačiau nepateikė jokių atsikirtimų dėl pareiškėjo kreipimesi nurodytų aplinkybių.

Lietuvos bankui pateikta kredito sutartis patvirtina, kad pareiškėjas su banku kredito sutartį sudarė tą pačią dieną kaip ir draudimo sutartį – 2016 m. lapkričio 9 d. Pagal minėtą kredito sutartį pareiškėjui buvo suteiktas kreditas būstui su žemės sklypu pirkti bei būstui įrengti. Registrų centro išrašas pavirtina, kad prieš sudarant draudimo sutartį draudžiamas objektas buvo pažymėtas kaip negyvenamas, baigtumo procentas – 85 proc. Draudimo liudijime nurodyta, kad draudžiamas gyvenamasis namas, draudimo variantas Standartinis + draudimas, kuriuo apdraudžiama nuo gamtinių jėgų rizikos ir nuo vagystės rizikos. Draudimo liudijime taip pat pažymėta, kad, draudėjui sutarties galiojimo metu pradėjus vykdyti apdraustų pastatų kapitalinio remonto ar rekonstrukcijos darbus, draudimo apsauga galios tik nuo ugnies ir gamtinių jėgų rizikų.

Atkreiptinas dėmesys, kad skiriamasis draudiko veiklos požymis yra tai, kad jo veika susijusi su tam tikra rizika, t. y. draudėjas moka draudimo įmokas, o draudikas perima iš draudėjo nuostolių atsiradimo tikimybę ir tam tikro jų dydžio galimybę. Todėl draudikas, prieš sudarydamas draudimo sutartį, ne tik turi įvertinti draudėjo pateiktą informaciją, reikalauti pateikti ar rinkti, jo nuomone, trūkstamą informaciją apie draudžiamą turtą tokios apimties ir tokiu būdu, kad draudiko suklydimo dėl draudžiamąjo įvykio tikimybė būtų kuo mažesnė. Civilinio kodekso 6.994 straipsnyje, įtvirtinančiame draudiko teisės įvertinti draudimo riziką nuostatas, taip pat nustatyta, kad prieš sudarydamas draudimo sutartį draudikas turi teisę apžiūrėti draudžiamą turtą.

Kadangi draudimo sutartis yra ne tik rizikos, bet ir fiduciarinė sutartis, t. y. sutartis, kurios šalis sieja tarpusavio pasitikėjimu grindžiami santykiai, draudimo sutarties šalių santykiuose, be kitų bendrųjų prievolių vykdymo principų (Civilinio kodekso 6.38 straipsnis), yra ypač svarbus draudimo sutarties šalių bendradarbiavimo (kooperavimosi) principas, pagal kurį šalys privalo padėti įgyvendinti viena kitai savo teises ir vykdyti pareigas (Civilinio kodekso 6.38 straipsnio 3 dalis). Atsižvelgiant į draudiko veiklos specifiką ir draudimo sutarties kaip rizikos sutarties pobūdį, draudikas prisiimtos rizikos gali atsakyti tik tuo atveju, jeigu neginčijamai įrodo, jog maksimaliai tinkamai vykdė savo veiklą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2006 m. lapkričio 27 nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. Nr. 3K-3-600/2006; 2003 m. rugsėjo 10 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-797/2003).

Atsižvelgiant į tai, kad, pagal draudimo sutarties sąlygas, nebaigtam statyti pastatui draudimo apsauga yra teikiama tik dėl ugnies ir gamtinių jėgų draudimo rizikos, draudikui, kaip

savo srities profesionalui, siūlančiam draudėjui prisijungimo būdu sudaryti draudimo sutartį pagal standartines sąlygas, tenka pareiga rinkti ir patikrinti duomenis apie draudžiamo pastato statybos baigtumo laipsnį ir, remiantis nustatytais duomenimis, draudimo sutartyje nurodyti, kokia konkrečiai draudimo apsauga bus teikiama. Pažymėtina, kad banko darbuotoja, tarpininkavusi sudarant draudimo sutartį, privalėjo įvertinti Registrų centro išrašė nurodytas draudimo rizikai įvertinti reikšmingas aplinkybes apie draudžiamo pastato statybos baigtumo laipsnį, įvertinti, aplinkybę, kad pareiškėjui suteiktas kreditas būstui įrengti, nes nuo šių aplinkybių priklauso draudimo sutartimi teikiama draudimo apsauga.

Kadangi Lietuvos bankui ginčo šalių pateikti paaiškinimai ir įrodymai patvirtina, kad banko darbuotoja, tarpininkavusi sudarant būsto draudimo sutartį, nepatikrino Registrų centro išrašė nurodytos informacijos, kad draudžiamas pastatas yra nebaigtas statyti, ir įvertinus aplinkybę, kad priklausomam draudimo tarpininkui, kaip profesinei veikla užsiimančiam subjektui, yra keliami didesni atidumo, rūpestingumo, sudarant draudimo sutartis, reikalavimai ir, kaip stipresnei draudimo sutarties šaliai, taikoma griežtesnė sutartinė atsakomybė, darytina išvada, kad draudikas negali remtis argumentu, kad pareiškėjas neatskleidė informacijos apie draudžiamo pastato būklę, nes prieš sudarydamas draudimo sutartį priklausomas tarpininkas nepatikrino ir neįvertino išrašė nurodytų duomenų apie draudžiamo pastato statybos baigtumo laipsnį.

Vertinant ginčo šalių paaiškinimus apie būsto draudimo sutartimi suteiktos draudimo apsaugos apimtį, pažymėtina, kad būsto draudimo liudijime nurodyta, kad draudimo sutartimi yra apdraustos ugnies, vandens, gamtinių jėgų bei vagystės rizikos. Būstas buvo apdraustas kaip nuolat gyvenamas būstas nuo visų minėtų rizikų, nors iš ginčo medžiagoje nustatytų aplinkybių matyti, kad pareiškėjo būstas buvo negyvenamas ir ši informacija draudiko priklausomam tarpininkui buvo žinoma prieš draudimo sutarties sudarymą. Pareiškėjas draudimo įmoką sumokėjo kaip už gyvenamojo namo draudimą ir už visas draudimo liudijime įvardytas draudimo rizikas - ugnies, vandens, gamtinių jėgų bei vagystės rizikas.

Kaip minėta, draudimo sutartis priklauso rizikos sutarčių grupei. Šia sutartimi draudikas prisiima atsakomybę už draudžiamojo įvykio metu padarytų nuostolių atlyginimą. Draudimo įmoka – pinigų suma, kurią draudėjas moka draudikui už draudimo apsaugą, taigi tai yra mokestis draudikui už jo prisiimtą riziką. Civilinio kodekso 6.1004 straipsnyje, reglamentuojančiame draudimo įmoką, nurodyta, kad draudėjas (naudos gavėjas) už draudimo apsaugą privalo mokėti draudikui draudimo sutartyje ar įstatyme nustatytais terminais nustatyto dydžio pinigų sumą ar sumas (draudimo įmoką). Beveik analogiškai draudimo įmoka apibrėžiama ir Draudimo įstatymo 2 straipsnio 12 dalyje. Draudimo įstatymo 2 straipsnio 10 dalyje nurodyta, kad draudimo apsauga – tai draudiko įsipareigojimas mokėti draudimo išmoką, įvykus draudžiamajam įvykiui. Remiantis nurodytu teisiniu reglamentavimu ir įvertinus Lietuvos banko nustatytas aplinkybes, kad draudikas už pareiškėjo mokamas draudimo įmokas draudimo sutartimi įsipareigojo išmokėti draudimo išmoką, įvykus draudžiamajam įvykiui „vagystė“, darytina išvada, kad draudiko sprendimas atsisakyti mokėti draudimo išmoką, atlyginančią dėl 2017 m. sausio 6 d. įvykio pareiškėjo patirtus nuostolius, yra nepagrįstas.

Apibendrinus Lietuvos banko nustatytas aplinkybes ir įvertinus tai, kad už priklausomo draudimo tarpininko profesinių pareigų nevykdymą atsako draudikas, manytina, kad draudikui kyla pareiga 2017 m. sausio 6 d. įvykį pripažinti draudžiamuoju ir išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią dėl šio įvykio pareiškėjo patirtus nuostolius.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.1 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

1. Patenkinti pareiškėjo P. Z. reikalavimą ir rekomenduoti AB „Lietuvos draudimas“ 2017 m. sausio 6 d. įvykį pripažinti draudžiamuoju ir išmokėti draudimo išmoką.

2. Įpareigoti draudiką per mėnesį nuo sprendimo priėmimo dienos raštu informuoti Lietuvos banką apie sprendimo rezoliucinės dalies 1-ame punkte nurodytos rekomendacijos įgyvendinimą (neįgyvendinimą). Draudikui neįvykdžius minėtos rekomendacijos, apie tai bus paskelbta Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Reguliuojamos rinkos priežiūros skyriaus
viršininkas, pavaduojantis Finansinių paslaugų
ir rinkų priežiūros departamento direktorių

Vaidas Cibas